

FRED OCH TRYGGHET

I DEN SOCIALDEMOKRATISKA valpropagandan med dess affischer av typen: »Fast neutralitet — arbete åt alla» strävar man oförtydligt efter att inge allmänheten den föreställningen att regeringspolitiken utgör den säkra garantin för bevarad fred och trygghet.

Att det socialdemokratiska partiet valt denna linje är anmärkningsvärt ur flera synpunkter. För det första visar detta att man anser sig vara i den för ett regeringsparti olustiga positionen att sakna konkreta anbud till väljarna. För ett parti, som i decennier skapat och hävdat sin maktställning genom löften om välbehagliga sociala reformer, måste det vara pinsamt att därvidlag stå med tomma händer. Partiet kan inte längre — och det vet man — vinna anslutning, långt mindre entusiastisk kampvilja, genom löften att *genomdriva* nya välfärdsanstalter. Väljarna kan räkna med att t. ex. fyraveckorssemestern kommer och att energiska ansträngningar görs för att lösa åldringsvårdens och andra aktuella problem på det socialpolitiska fältet. Men väljarna kan också räkna med att dessa — och andra socialpolitiska reformfrågor — inte längre är politiska stridsfrågor av

första ordningen. I den mån oenighet skulle uppstå kring deras lösning lär den i huvudsak komma att gälla tekniska detaljer. Bakom de sociala trygghetsanstalterna står numera alla de demokratiska partierna. I denna för socialdemokratin nya och besvärande situation har man valt att framställa sig själv som fredens och trygghetens främsta förespråkare.

I så fall får socialdemokratin också finna sig i att detta påstående granskas av dess politiska motståndare, även om detta måste leda till en offentlig debatt i frågor, som regeringspartiet — och särskilt regeringen — helst skulle vilja undvika.

Vad är i själva verket den avgörande förutsättningen för att freden och den sociala trygghet, som skapats i vårt land, skall bestå? Vad freden beträffar är naturligtvis vår alliansfria politik, av socialdemokrater och centerpartister numera omdöpt till neutralitetspolitik, inte någon garanti. Ett nutida storkrig blir sannolikt totalt även i den meningen att alla länder blir indragna — frågan blir snarast: när och hur? Vad vi kan vinna med den alliansfria politiken är troligen blott en tidsfrist. Vi får betala denna frist

med att icke kunna erhålla förberedd hjälp. Så länge vi med egna krafter håller ett tillräckligt starkt försvar är utsikten till en tidsfrist värd detta i och för sig höga pris. Men längre än så sträcker sig inte den »fredsbevarande» effekten av vår utrikes- och försvarspolitik.

Freden och Sverige — hur en bestående fred skall kunna skapas och vilka insatser Sverige kan göra härför — det är problem på ett helt annat plan. Alla inser att en bestående fred är otänkbar så länge Sovjetunionen fortsätter sina försök att lägga hela världen under kommunismen. En verkligt effektiv fredsskapande politik måste alltså vara en politik, som syftar till att ändra Sovjetunionens målsättning — att förmå Kreml att uppge planerna på västerlandets erövring. Mot Sovjetunionen måste ställas en så stark maktkonstellation att planerna på Europas — och senare Amerikas — erövring framstår som så utsiktslösa att de överges. Ingen politiker, ingen politisk organisation och inte ens kommunismen lär i längden kunna fortsätta att driva en politik, som är meningslös, därför att det är uppenbart att dess syften aldrig kan realiseras, och därtill skadlig för andra vitala intressen. Även det ryska folket vill förvisso ha fred och trygghet!

Den nya faktor i världspolitiken, som ger utsikt till skapandet av en oövervinnerlig västerländsk maktkonstellation, är enhetssträvandena i Europa. Så länge Sovjetunionen

såg rika möjligheter att utnyttja svagheten och splittringen i efterkrigstidens Europa, så länge gick doktrinära kommunistiska intressen och nationella ryska intressen parallellt. Men ställt mot ett politiskt och ekonomiskt enat Europa — i nära förbund med U. S. A. — har Sovjetunionen icke möjlighet att fortsätta sin kommunistiska infiltrationspolitik med någon som helst utsikt till framgång. Frågan blir inte längre när hammaren och skäran skall hissas över Paris och London, utan när den skall halas i Warszawa och Prag. Ryssland är vidare — sin statliga och ekonomiska organisation till trots — ett i många väsentliga hänseenden västerländskt land. I strävandena att utveckla en rättsordning till skydd för individens frihet och trygghet har man i Ryssland börjat beträda samma vägar som Europa och U. S. A. sedan länge följt. På lång sikt sett finns det otvivelaktigt möjligheter till en avspänning mellan västmakterna och Sovjetunionen — tack vare den västra världens ökade styrka, som skapas genom det europeiska enhetsverket. Dessa möjligheter representerar den enda verkliga utsikten till en bestående och tryggad fred.

Vad gör vi då i Sverige — eller rättare — vad gör socialdemokratin för att stödja de europeiska enhetssträvandena, som har så stor betydelse för världsfreden? Regeringen — eller åtminstone dess majoritet — har genomgått en omvän-

delse under galgen och i stort sett har dess associationspolitik under det sista halvåret varit sådan att den till nöds kunnat godtagas av de övriga demokratiska partierna. Men vad gör den socialdemokratiska partiledningen för att upplysa de egna om det europeiska enhetsverkets avgörande betydelse för oss alla — alltså om dess betydelse som fredsfaktor? Eller för att motverka t. ex. den egna studentrörelsens mitt talat överdrivna föreställningar om Förenta Nationernas respektive de internationella humanitära hjälpinsatsernas betydelse för världsfreden. Först genom en avspänning mellan västmakterna och Sovjetunionen kan F. N. bli något mera än ett debattforum och en apparat, varigenom man kan dämpa kriser av mindre storleksordning. De internationella hjälpinsatserna är rättfärdigade i sig själva genom sin humanitära effekt — men det är en gåta hur så många kan tro att de bidrar till att lösa vår tids stora politiska konflikt — kampen mellan två olika system represe-

rande grundläggande skiljaktigheter i fråga om människo- och samhällssyn.

Däremot kan man förstå att socialdemokraterna inte är särskilt angelägna om att betona att den avgörande förutsättningen för att vi på längre sikt skall kunna bevara den sociala tryggheten är att vi kommer med i E. E. C. — som associerade eller som medlemmar. Eljest får vi inte råd att behålla och vidareutveckla välfärdsinstitutionerna. Att upplysa om detta skulle alldeles för tydligt klargöra för väljarna att det inte är den socialdemokratiska politiken, som skapat de ekonomiska förutsättningarna för vårt välfärdssamhälle, utan det kapitalistiska näringslivet och särskilt den svenska exportindustrin. Med dess möjligheter på marknaderna — och främst den stora gemensamma europeiska marknad, som nu etableras — står och faller i det långa loppet den sociala tryggheten, sysselsättningen och den höga levnadsstandarden i det lyckliga »neutrala» Sverige.